

МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО, ХРАНИТЕ И ГОРИТЕ ЦЕНТЪР ЗА ОЦЕНКА НА РИСКА ПО ХРАНИТЕЛНАТА ВЕРИГА

ИНФОРМАЦИЯ

Бъдещи приоритети в научните изследвания на EFSA

През тази година EFSA проведе проучване по повод приключването на текущите мандати на Научните Панели (2015-2018 г.), за да се съберат вижданията на настоящите членове на Панелите за това, на какви области на научни изследвания трябва да се даде приоритет за финансиране от ЕС през следващите пет до десет години. Това цели не само да се извлече полза от техния опит, натрупан по време на текущия мандат на

Панелите, но и да се даде информация към предстоящите програми за финансиране за приоритетните области, които попадат в обхвата на правомощията на EFSA и където тяхната подкрепа би предоставила критична и подходяща за целта информация и знания.

Получен е значителен брой предложения, които са събрани в този предварителен доклад, изпратен и на съответните генерални дирекции в Европейската комисия, за да бъдат считани за приоритетни за научни изследвания в рамките на програмите им, като например „Хоризонт 2020“.

Освен консултациите с Консултативния съвет (EFSA Advisory Forum), през лятото на 2018 г., ще бъдат проведени консултации и с експертите на EFSA и ще бъде направен анализ на възможностите за финансиране по „Хоризонт 2020“. Тези три потока от предложения ще бъдат събрани в **Стратегическата Програма за изследвания на EFSA**, която ще бъде съставена през есента на 2018 г., за да може приоритетите и нуждите на EFSA да бъдат взети под внимание за „Хоризонт 2020“ („Работен план 2020“) и „Хоризонт Европа“.

Изследователски приоритети, предоставени на EFSA от Научните Панели - общ преглед

Предложенията за приоритетни теми, получени от различните Панели, както и от членовете на научните звена на EFSA са 40 предложения, които са събрани в следните 9 категории.

ТЕМА 1. Интегрирани подходи за микробиологични опасности

- ✚ Използване на метагеномика и метатранскриптомика в безопасността на храните;
- ✚ Развитие на биомониторинг за застъпващи се области и оценки на експозицията;
- ✚ Проучване на ролята на хранителните инфекции за психичното здраве;
- ✚ Използване на социални науки и икономически анализи за стимулиране на инициативите за безопасност на храните;
- ✚ Безопасност на микроорганизмите, използвани в хранителната и фуражната верига.

ТЕМА 2. Справяне с антимикробната резистентност (AMR)

- ✚ Използване на бактериални изолати от проведения в ЕС надзор за молекулярни епидемиологични изследвания;
- ✚ Епидемиология на антимикробната резистентност в първична производствена среда на продукти от животински произход;
- ✚ Биосигурност в животновъдството за намаляване на навлизането на болести и предотвратяване на AMR;
- ✚ Ролята на околната среда и храни от неживотински произход (включително пробиотици) при предаването на AMR.

ТЕМА 3. Извличайки нови възможности на базата на човешкия микробиом

- ✚ Микробиомът – целта е да бъде защитен: как може да бъде дефиниран и запазен здрав човешкият микробиом?
- ✚ Подходи за оценка и тълкуване на различните ефекти върху микробиома.

ТЕМА 4. Миграция и безопасност на храните

- ✚ Човешката миграция - необичайни патогени, нови хранителни навици и безопасност на храните (прекръстосване);
- ✚ Оценка на приема на хранителни вещества и хранителния статус на имигрантското население в ЕС.

ТЕМА 5. Интегрирани подходи към вредителите и болестите при растенията и животинското производство

- ✚ Наблюдение на дивата природа за намаляване на въвеждането на трансгранични заболявания по животните (прекръстосване);
- ✚ Готовност за посрещане на фитосанитарните кризи:
 - селектиране на устойчивост на растенията срещу инвазивни чужди вредители и патогени;
 - подобряване на устойчивостта на агроecosystemите към инвазивни чужди вредители и патогени.

ТЕМА 6. Инструменти за информационни системи за хранене

- ✚ Подобряване на инструментите и подходите при оценката на експозицията при анализ на риска;
- ✚ Бази данни, представящи съвременната реалност в Европа за населението и под-популациите, като се използват установени и нови статистически методи, методи за извадка и усъвършенстване;
- ✚ Вътрешни дози в резултат от външни дози:
 - Биомониторингови изследвания;
 - Разработване на физиологично базирано фармакокинетично (РВРК) моделиране¹ и методи за преобразуване на външната във вътрешна експозиция.
- ✚ Кумулативна експозиция от не хранителни източници и оценка на риска.

ТЕМА 7. Безопасност на храните - системни подходи към оценката на риска за околната среда

- ✚ Разбиране на функционирането на екосистемите и техния принос към екосистемните услуги - въздействие на регулираните стресови фактори върху екосистемните услуги;
- ✚ Методологии за оценка на въздействието върху околната среда на диетите в храненето;
- ✚ Сценарии за околната среда, основани на ландшафта, за всички нецелесъобразни организми;
- ✚ Съдбата и поведението на продуктите за растителна защита в околната среда
- ✚ Оценка на риска за микроорганизми, използвани като продукти за растителна защита.

¹ Физиологично базирано фармакокинетично (РВРК) моделиране е техника за математическо моделиране за предсказване на абсорбцията, разпределението, метаболизма и екскрецията на синтетични или естествени химични вещества при хора и животински видове. РВРК моделирането се използва във фармацевтичните изследвания и разработването на лекарства, както и в оценката на риска за здравето на козметиката или на общите химикали.

ТЕМА 8. Безопасност на храните - системни подходи към оценката на риска за хората

- ✚ Методи за оценка на наночастици в храната;
- ✚ Приложение на базите данни за познати алергени в оценката на риска от ГМО;
- ✚ Проучване механизмите на действие при отрицателно влияние върху здравето/околната среда
- ✚ Интегрирана оценка на риск-полза за безопасността на храните и храненето;
- ✚ Протеинова токсичност и алергенност;
 - ✚ • Нови предизвикателства: Оценка на риска от получени чрез РНК интерференция ГМО;
- ✚ Аналитични инструменти за подобряване на оценката на риска на материалите, влизащи в контакт с храни (FCM);
- ✚ Нови инструменти за оценка на генотоксичния потенциал на химичните вещества, с акцент върху смесите;
- ✚ Еволюционна Стратегия за изследване на невротоксичност;
- ✚ Оценка на риска за микроорганизми, използвани като продукти за растителна защита;
- ✚ Инструменти за синтез и интеграция на доказателства.

ТЕМА 9. Осигуряване на храна, фураж, хранителна сигурност

- ✚ Устойчивост на храните чрез по-добри земеделски практики и устойчиво хранене;
- ✚ Развитие на нови храни и фуражи и тяхната безопасност;
- ✚ Разработване на ГМО;
- ✚ Параметри на ефективното производство на годни за консумация протеини от животински произход;
- ✚ Крайни продукти на напредналата гликация² (AGE) и заболявания, свързани със застаряването.

Други научни становища и актуална информация в областта на здравето на животните и растенията, както и оценка на риска по цялата хранителна верига може да намерите на сайта на Центъра за оценка на риска по хранителната верига:

<http://corhv.government.bg/>

ИЗГОТВИЛ: д-р Мадлен Василева, главен експерт в дирекция ОРХВ
дата: 6.07.2018 г.

² Гликация е процес, при който има свързване на захар с протеин или мазнина в отсъствието на ензим, който да контролира тази реакция. Тя нарушава функциите на молекулите в организма и уврежда колагена на кръвоносните съдове, като по този начин прави организма по-предразположен към хормонални смущения, сърдечно-съдови, мозъчни и други заболявания.